

دَمی باشیخ ابو سعید ابوالخیر

(۱) در آن وقت که شیخ ما ابو سعید به نیشا پور بود، یک سال مردمان سخن مُنجمان و حکمی که ایشان کرده بودند، بسیار می گفتند، و عوام و خواص خلق به یک بار در زبان گرفته بودند که امسال چنین و چنین خواهد بود. یک روز شیخ ما مجلس می گفت. و خلق بسیار آمده بود. بزرگان و ائمه نیشا پور جمعی در آنجا بودند. به آخر مجلس شیخ ما گفت: "ما امروز شمارا از احکام نجوم سخن خواهیم گفت." همه مردم گوش و هوش به شیخ دادند تا چه خواهد گفت. شیخ گفت:

"ای مردمان! امسال همه آن خواهد بود که خدای خواهد. همچنانکه پاره‌ها آن بود که خدای تعالی خواست." و دست به روی فرود آورد مجلس ختم کرد.

(۲) خواجه عبدالکریم خادم خاص شیخ ما ابو سعید بود، گفت:

"روزی درویشی مرا بنشانده بود تا از حکایت‌های شیخ ما، او را چیزی می نوشتم. کسی بیامد که: "شیخ ترا می خواند." برفتم. چون پیش شیخ رسیدم، شیخ پرسید که "چه کاری کردی؟" گفتم: "درویشی حکایتی چند خواست از آن شیخ، می نوشتم." شیخ گفت: "یا عبدالکریم! حکایت نویس مباش، چنان باش که از تو حکایت کنند!"

(۳) آورده اند که روزی شیخ ما، در نیشا پور به محله ای فرو می شد. و جمع متصوفه، بیش از صد و پنجاه کس با او به هم. ناگاه زنی، پاره ای خاکستر از بام بینداخت، نادانسته که کسی می گزرد. از آن خاکستر بعضی به جامه شیخ رسید. شیخ فارغ بود و هیچ متأثر نگشت. جمع در اضطراب آمدند و گفتند: "این اسرای باز کنیم." و خواستند که حرکتی کنند. شیخ ما گفت: "آرام گیرید کسی کو مستوجب آتش بود، به خاکستر با اوقناعت کنند، بسیار شکر واجب آید."

(محمد بن منور میهنی: أسرار التوحید)

فرہنگ

منجم	: نجومی -
بہ یک بار	: (بہ یک بارگی) لفظی مطلب ہے ایک ہی بار۔ مراد ہے سب کے
سب	سب نے [یکبارگی]
در زبان گرفتہ بودند:	(یہ بات) اُن کی زبان پر تھی -
همچنانکہ	: (ہم + چنان + کہ) جس طرح کہ، جیسا کہ -
پار :	پچھلے سال -
دست بہ روی فرود آورد:	ہاتھ چہرے پہ پھیرے -
بنشانده بود	: (نشانندن: بٹھانا) بٹھار کھاتھا -
اورا :	اُس کو -
فرومی شد	: (فروشدن: گزرنا) گزر رہے تھے -
جمع :	گروہ -
متصوفہ	: صوفیہ، درویش
پارہ ای	: کچھ حصہ، کچھ، تھوڑی سی -
فارغ :	مطمئن، پُر سکون -
متاثر نگشت	: اثر نہ لیا -
این سرای باز کنیم:	ہم اس گھر کی اینٹ سے اینٹ بجادیں گے - (مصدر: کندن)
مستوجب	: مستحق -

تمرین

- ۱۔ شیخ ابوسعید بہ مردمان چہ گفت ؟
 - ۲۔ خادمِ خاصِ شیخ ابوسعید در جوابِ سؤالِ شیخ چہ گفت ؟
 - ۳۔ شیخ بہ خواجہ عبد الکریم چہ گفت ؟
 - ۴۔ آیازنی دانستہ خاکستر بہ جامہٗ شیخ انداخت پانادانستہ ؟
 - ۵۔ مندرجہ ذیل افعال کے صیغے اور ترجمہ لکھیے :
می گفتند۔ خواہیم گفت۔ خواست۔ می نوشتم۔ می گذرد۔
 - ۶۔ نادانستہ (نا+دانستہ) جیسے پانچ الفاظ اور ان کے معانی لکھیے :
 - ۷۔ فارسی میں ترجمہ کیجیے :
- حضرت شیخ ابوسعید ابو الخیرؒ ایران کے عظیم صوفی اور نامور شاعر تھے۔ وہ بڑے صاحبِ دل آدمی تھے۔ لوگ دُور دُور سے اُن کی زیارت کے لیے آتے تھے۔ اُن کی خوبصورت باتیں لوگوں کو بہت متاثر کرتی تھیں۔ اُن کی فارسی رباعیاں آج بھی بہت مقبول ہیں۔